

УДК 343.9

Краузе Ольга, Гумен Юрій,

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

ТРАЄКТОРІЯ УКРАЇНИ У БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ

Krause Olga, Humen Yuri,

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil (Ukraine)

UKRAINE'S TRAJECTORY IN THE FIGHT AGAINST CORRUPTION

Протидія корупції є одним з 10 Принципів Глобального договору ООН. Основною метою Anti-Corruption Collective Action Initiative є забезпечення прозорості бізнесу та зміцнення приватно-державної співпраці в боротьбі з проявами корупції в Україні.

У вересні 2020 р. українська мережа Глобального договору ООН приєдналась до міжнародної антикорупційної програми Anti-Corruption Collective Action.

На сучасному етапі розвитку корупція є мабуть найбільш актуальною соціальною проблемою, вона має негативний вплив на темпи розвитку економіки країни, владу та суспільство загалом, стримує інвестиції, підриває демократичні процеси та руйнує державний устрій, знецінює освіту та особисті досягнення, згубно впливає на моральні принципи в суспільстві.

У правовому тлумаченні корупція – це комплексне поняття, яке охоплює сукупність (систему) правопорушень, за вчинення яких передбачено притягнення до кримінальної, цивільно-правової, адміністративної та дисциплінарної відповідальності.

Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index - CPI), який з 2023 р. ранжує 180 країн «за шкалою від 100 (дуже чиста) до 0 (дуже корумпована), в Україні за 2024 р. було визначено на рівні 35 балів зі 100 можливих (рис. 1), тобто у порівнянні з 2023 р. Україна втратила 1 бал, що свідчить про недостатню ефективність реалізації реформ протидії корупції.

Рис. 1. Індекс сприйняття корупції, 2024 р. [3]

За 2024 р. у дослідженні Transparency International Україна посіла 105 місце поміж 180 країн. Отримані результати свідчать про формальний підхід до виконання реформ або ж свідоме гальмування в їх реалізації протягом 2024 р. Погіршення CPI свідчить про те, що орієнтація лише на програмне виконання взятих Україною зобов'язань недостатньо, реалізація реформ відбувається недостатньо якісно.

Щоправда слід звернути увагу на той факт, що у більшості країн-кандидатів на вступ до ЄС теж відмічається погіршення CPI, відбулось зниження показника за рік у Сербії на 1 бал (35 балів, 105 місце), на 2 бали у Північній Македонії (40 балів, 88

місце) та Боснії і Герцеговини (33 бали, 114 місце), не змінився показник у Грузії (53 бали), Чорногорії (46 балів), Туреччини (34 бали).

Покращити СРІ поміж країн-кандидатів на вступ до ЄС вдалось лише на 1 бал Молдові (43 бали 76 місце), аж на 6 балів Албанії (42 бали, 80 місце).

Поміж західних сусідів покращити показник вдалось лише Молдові (43 бали, 76 місце). Румунія другий рік поспіль не змінює показник (46 балів, 65 місце) [3]. А всі решта країни погіршили свій СРІ.

Результати СРІ у 2024 р., як і за рік до цього обраховувались на основі 8 досліджень, які охопили період з лютого 2021 р. включно по вересень 2024 р. Аналіз проведених досліджень дає підстави для висновків, що загальна зміна показників України в СРІ є результатом системних тенденцій.

Визначають три основні документи, які формують траєкторію подальшого розвитку України:

- Ukraine Facility Plan;
- Звіт про розширення ЄС щодо України;
- Програма МВФ в рамках механізму розширеного фінансування (EFF).

Відповідно до зазначених документів України у 2025 р. повинна реалізувати комплекс заходів, який посилить її спроможність у боротьбі з корупцією, економічну спроможність та інвестиційну привабливість.

Для зниження рівня корупції важливими є ефективне функціонування незалежних та сильних інституцій, зрозумілого законодавства, справедливої системи правосуддя, незалежних ЗМІ та активної громадської позиції суспільства. Не менш важливим є зміна ставлення суспільства до корупції та домінування таких чеснот, як чесність, взаємодопомога, кооперація.

Список використаних джерел:

1. Anti-Corruption Collective Action. Global Compact Network Ukraine. URL: <https://globalcompact.org.ua/projects/anti-corruption-collective-action/>
2. Гумен Ю., Краузе О. Сучасний стан та основні напрями посилення соціальної відповідальності бізнесу в умовах повномасштабної війни / Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія /за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. С. 306-316. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506>
3. Індекс сприйняття корупції. Transparency International Ukraine. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-spryjnyattya-koruptsiyi-2024/>
4. Краузе О.І. Корпоративна культура соціальної відповідальності бізнесу [Сучасний маркетинг: візія, технології, інновації]: монографія / за ред. д.е.н., доц. В.А. Фаловича.- Тернопіль: Бескиди, 2023. 179 с.]. С.203-210.
5. Краузе О., Гумен Ю. Соціальна відповідальність врядування в умовах повномасштабної війни / Розвиток соціально-економічних систем в геоекономічному просторі»: монографія /за ред. С. Співака. Тернопіль, ФОП Паляниця В. А., 2024. С. 219-230.
6. Що таке корупція та якою вона буває? URL: <https://lisproekt.gov.ua/zapobigannja-korupciji/subjektam-deklaruvannja-vo-ukrderzhlisproekt/shcho-take-korupcija-ta-jakoju-vona-buvaje/shcho-take-korupcija-ta-jakoju-vona-buvaje>